

УДК: 373.61(477)

Чумак О.В.¹, Пахомова Д.С.²

¹канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. ФЕУ-511 НУ «Запорізька політехніка»

СТАН УРАЇНСЬКОГО РИНКУ СТАРТАПІВ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Повномасштабна війна з Росією не лише помітно звужує можливості українського бізнесу, але й змінює життя усієї країни. Певних змін зазнає і вітчизняний ринок стартапів. Так, за даними звіту Polish-Ukrainian Startup Bridge на грудень 2022 року: через російське вторгнення припинили роботу 12% стартапів; ще третина стартапів

закрилися на українському ринку через падіння продажів продукції та послуг, через втрату капіталу та неможливість виїзду за кордон для продовження діяльності припинила свою діяльність ще чверть компаній даного напрямку; 23% – це ті, що закрились юридично, бо вони не можуть продовжувати діяльність, сплачувати податки чи якісь поточні витрати; є ще й певний відсоток стартапів, які на паузі, тому що багато власників, кофаундерів стартапів зараз в ЗСУ. Є і такі стартапи, що змінили свій профіль. Але найбільшу перешкоду для успішної діяльності у вітчизняних стартапів становить фандрайзинг, тобто побиювання інвесторів щодо надання грошей в Україну через військовий стан і глобальну рецесію, що насувається на світову економіку.

Названі вище проблеми в роботі стартапів з України є перешкодою для всіх суб'єктів, які з ними співпрацюють або купують їхні послуги та продукти і відображаються на ринках далеко за межами країни. Водночас для деяких з аналізованих компаній факт роботи на іноземних клієнтів і співробітництво з ними є шансом вижити в дуже складній економічній, політичній і соціальній ситуації в країні.

В той же час український стартап-бізнес швидко відновлюється. Про це свідчать наступні дані. Попри війну у 2022 році українські стартапи отримали понад \$6 млрд доходу, що на \$542 млн більше, ніж у 2021 році, а порівняно з 2020 роком їх вартість зросла втричі. Такі дані оприлюднили в компанії Google в межах програми «Фонд підтримки Google для стартапів в Україні». Тільки з березня 2022 року Google for Startups (програма, яка виділяє фінансову допомогу та надає підтримку з боку Google українським стартапам), щоб допомогти підтримувати та розвивати стартап-компанії профінансував три когорти в межах Фонду підтримки Google для стартапів в Україні обсягом \$5 млн. Більшість із підтриманих стартапів вийшли в нові країни та ринки. Як результат, за останній рік реципієнти Ukraine Support Fund залучили \$10,2 млн., збільшили доходи в середньому на 106%, працевлаштували понад 800 технічних працівників (з них 46% жінок) і найняли 216 людей.

За час повномасштабної війни 75 команд українських стартапів взяли участь в 10 конференціях, серед яких CES 2022 в Лас-Вегасі (США), SXSW в Остіні (США), Startup Grind Global в Кремнієвій долині (США), VIVA TECHNOLOGY в Парижі (Франція), Web Summit в Лісабоні (Португалія). Завдяки презентації на ключових технологічних майданчиках планети, як розповідають в Українському фонді стартапів, вони залучили понад \$10 мільйонів інвестицій. Якісне представлення вітчизняних унікальних розробок на світових майданчиках важливе для інтеграції у європейський та світовий простір. Пряма комунікація з партнерами та клієнтами дозволяє завоювати їх довіру та отримати

подальшу підтримку для розвитку бізнесу, що працює на українську перемогу. Ці дані свідчать і про те, що, незважаючи на певні перешкоди і проблеми функціонування в умовах війни, національний стартап-бізнес має і надалі прекрасні перспективи подальшого свого розвитку. Даний tech-сектор може стати драйвером для модернізації національної економіки, інновацій для армії у сфері military tech та рішень для відновлення країни. Прикладом цього є успішне світове визнання стартапу Esper Bionics, який розробляє роботизований протез на основі штучного інтелекту. Він потрапив на обкладинку журналу Time та був визнаний одним із 200 найкращих винаходів 2022 року.

Щодо регіонального охоплення даним видом діяльності, то більшість компаній працюють глобально (64% респондентів вказали на міжнародний характер роботи) як на українському ринку, так і за кордоном, 13% заявили, що спрямовують свої послуги та продукцію лише на зовнішні ринки, без урахування місцевих. Майже половина опитаних підприємств розташовані в Києві. Важливими точками на стартап-карті України є також Львівська, Харківська та Вінницька області.

Українська держава теж планує активно допомагати стартап-індустрії розвиватися. У Міністерстві цифрової трансформації виділили три головні принципи, на яких буде ґрунтуватися ця допомога, а саме: максимум свободи для бізнесу, найпривабливіша у світі система його оподаткування, стимулювання відкриття нових ринків для появи нових стартапів. А відкриття нових ринків для розвитку стартап-екосистеми в Україні – це запорука успішного будівництва цифрової держави.